

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 27.5.2008
COM(2008) 323 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Eiropas pārredzamības iniciatīva

Pamats attiecībām ar interešu pārstāvjiem (reģistrs un rīcības kodekss)

{SEC(2008) 1926}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Eiropas pārredzamības iniciatīva

Pamats attiecībām ar interešu pārstāvjiem (reģistrs un rīcības kodekss)

Komisija 2007. gada 21. martā pieņēma paziņojumu „Turpmākie pasākumi pēc zaļās grāmatas „Eiropas pārredzamības iniciatīva””¹, kurā iekļāva lēmumu izstrādāt pamatu Komisijas attiecībām ar interešu pārstāvjiem. Tika nolemts:

- izstrādāt un 2008. gada pavasarī sākt izmantot jaunu brīvprātīgu interešu pārstāvju reģistru;
- izstrādāt rīcības kodeksa projektu. Kodeksa ievērošanu noteiks kā prasību uzņemšanai reģistrā, un kodeksa ievērošanu uzraudzīs Komisija;
- izveidot kodeksa un reģistra uzraudzības un izpildes mehānismu;
- palielināt pārredzamību, pastiprināti piemērojot Komisijas apspriešanas standartus, izmantojot šim nolūkam standartizētu tīmekļa vietni apspriešanām internetā.

Šajā paziņojumā:

- sīkāk paskaidroti šie pasākumi un iekļauti ziņojumi par panākumiem šo pasākumu īstenošanā;
- iekļauts rīcības kodekss, ko izstrādāja pēc sabiedriskās apspriešanas.

Īstenojot paziņojumu „Turpmākie pasākumi pēc zaļās grāmatas „Eiropas pārredzamības iniciatīva””, Komisijai bija daudzas tikšanās ar ieinteresētajām personām, un tā organizēja atklātu sabiedrisko apspriešanu par rīcības kodeksa projektu. Saņemtās atbildes liecināja, ka visas ieinteresēto personu grupas vēlas saņemt turpmākus izskaidrojumus, jo īpaši par to darbību un organizāciju definīciju, uz kurām attiecas reģistra darbības joma, kā arī par uzraudzības un izpildes mehānismu.

Ar šo paziņojumu informē par šiem attiecību pamata aspektiem.

1. BRĪVPRĀTĪGAIS INTEREŠU PĀRSTĀVJU REĢISTRS

Izmantojot reģistru (tostarp tā tīmekļa saskarni un datubāzi), interešu pārstāvji no 2008. gada pavasara varēs viegli un ērti piekļūt savai tiešsaistē veiktajai reģistrācijai un vēlākajiem labojumiem, kā arī sabiedrība informācijas nolūkā varēs piekļūt reģistra saturam.

¹ COM(2007) 127 galīgā redakcija.

Saņemtās atbildes liecināja, ka vajadzīgs vairāk informācijas par darbībām un personām, uz kurām attiecas jēdzieni „interesu pārstāvēšana” un „interesu pārstāvis”.

1.1. „Interesu pārstāvēšana” – reģistrējamas darbības

Reģistrējamā „interesu pārstāvēšana” ir definēta kā „darbības, ko veic ar mērķi ietekmēt Eiropas Savienības iestāžu politikas formulēšanas un lēmumu pieņemšanas procesus”².

Šajā definīcijā neietilpst:

- darbības juridisko un citu speciālistu sniegto konsultāciju jomā, ja vien šādas darbības attiecas uz klienta pamattiesību uz taisnīgu tiesu izmantošanu, tostarp aizstāvības tiesībām administratīvajā procesā, un ja šīs darbības veic advokāti vai citi iesaistītie speciālisti;
- darbības, ko sociālā dialoga ietvaros veic sociālie partneri (arodbiedrības, darba devēju asociācijas). Tomēr, ja tie veic darbības, kas saskaņā ar Līgumiem tiem nav jāveic, tiem būtu reģistrējas, lai tādējādi garantētu vienādus nosacījumus visām pārstāvētajām interesēm;
- darbības, ko veic pēc tieša Komisijas pieprasījuma, piemēram, pēc faktiskās informācijas, datu vai ekspertu atzinumu pieprasījumiem (*ad hoc* vai regulāri izteiktiem), pēc ielūgumiem uz atklātām izskatīšanām, vai arī piedaloties konsultatīvo komiteju vai līdzīgu forumu darbā.

Komisija apzinās, ka interešu pārstāvēšanā iesaistīto organizāciju mērķis vairumā gadījumu ir plašāks nekā reģistrējamās darbības. Šīs organizācijas, piemēram, izstrādā pētījumus, statistikas krājumus un citus informācijas un dokumentācijas materiālus, kā arī piedāvā saviem dalībniekiem vai klientiem apmācību un darbības izvēršanas pasākumus; tādējādi šīs darbības, ja tās nav saistītas ar interešu pārstāvēšanu, neatbilst iepriekš minētajai definīcijai.

Komisija aicina Eiropas tīklus, federācijas, apvienības vai platformas savu pašregulējuma sistēmu ietvaros izstrādāt kopīgas un pārredzamas pamatnostādnes, kas attiecas uz šo organizāciju locekļiem; šajās pamatnostādnēs jānosauc darbības, kas atbilst iepriekš minētajai definīcijai.

1.2. „Interesu pārstāvji” – reģistrējamas organizācijas

Jāreģistrējas būtu tikai organizācijām, kas darbojas interešu pārstāvēšanas jomā atbilstoši iepriekš aprakstītajam, un nevis atsevišķām personām.

Izņemot vietēja, reģionāla, valsts un starptautiska līmeņa iestādes³, jāreģistrējas būtu visām organizācijām neatkarīgi no to tiesiskā statusa, ja tās veic darbības, kas atbilst iepriekš minētajai definīcijai.

² COM(2006) 194 galīgā redakcija – Zaļā Grāmata „Eiropas pārredzamības iniciatīva”.

³ Tās var ievadīt datus reģistrā, ja tās to vēlas.

Tas attiecas uz sociālajiem partneriem (darba devēju asociācijām un arodbiedrībām), kas interešu pārstāvēšanas jomā veic darbības, kuras nav iekļaujamas sociālā dialoga īpašajā ietvarā. Tas attiecas arī uz apvienībām, ko veido valsts iestādes ar privātu juridisko statusu, vai arī uz citām jauktā (privāta/sabiedriska) rakstura struktūrām, kuru daļa ir valsts iestādes, proti tad, ja tās veic darbības, kas atbilst iepriekš minētajai definīcijai.

2. RĪCĪBAS KODEKSS

Pēc diskusijām ar dažādiem ieinteresēto personu tīkliem Eiropā, kā arī pēc atklātas sabiedriskās apspriešanas, kas notika no 2007. gada 10. decembra līdz 2008. gada 15. februārim, Komisija izstrādāja pievienoto rīcības kodeksu (skat. pielikumu), ņemot vērā vairāk nekā 60 apspriešanas laikā saņemtos komentārus.

Reģistrējoties organizācijām jāpiekrīt ievērot šo kodeksu vai profesionālas rīcības kodeksu ar līdzīgiem noteikumiem. Ja organizācijas paziņo, ka tās ievēro profesionālas rīcības kodeksu ar līdzīgiem noteikumiem, tās piekrīt iesniegt šo kodeksu Komisijai, ja tā to pieprasa.

Apspriešana liecināja, ka plašu atbalstu bauda kodolīgs un konkrēts kodekss, kā to ierosināja apspriešanas dokumentā. Vairākas organizācijas atbalstītu vēl tālejošākus mērķus – pēc to uzskatiem kodeksa darbības jomai jābūt plašākai, aptverot jautājumus kā, piemēram, interešu konfliktus vai tā saucamo „virpuļdurvju situāciju”, kad cilvēki, piemēram, zaudē savas darbavietas, jo viņus aizstāj ar jauniem darbiniekiem, kas ir piekrituši strādāt par zemāku atalgojumu. Tomēr šie jautājumi neietilpst Eiropas pārredzamības iniciatīvas darbības jomā. Reģistra mērķis ir, no vienas puses, paaugstināt vispārējo pārredzamību Komisijas un interešu pārstāvju attiecībās. No otras puses, Komisija uzskata, ka uz tādiem jautājumiem kā, piemēram, Komisijas locekļu un darbinieku interešu konflikti jau attiecas vairāki pašreizējie noteikumi, piemēram, Līgumi, Civildienesta noteikumi, Komisāru rīcības kodekss un Labas administratīvās prakses kodekss, un tie rada pietiekamu drošības līmeni. Šie dokumenti attiecas uz Komisijas locekļiem un darbiniekiem ne tikai viņu pilnvaru laikā, bet arī pēc viņu aiziešanas no dienesta Eiropas Komisijā⁴.

Rīcības kodeksā ir sniegtas atbildes uz daudziem apspriešanas laikā izvirzītajiem jautājumiem – tajā ir viennozīmīgāk definētas attiecīgās darbības un organizācijas. Rīcības kodeksā arī plašāk apskatīts uzraudzības un izpildes mehānisms.

3. UZRAUDZĪBAS UN IZPILDES MEHĀNISMS

Rīcības kodeksā iekļauti septiņi skaidri un pārbaudāmi noteikumi, kas jāievēro personām, kas parakstījušas kodeksu. Komisija veiks korektīvus pasākumus tikai tad, ja tā varēs konstatēt, ka ir pārkāpts viens vai vairāki no šiem septiņiem īpašajiem noteikumiem. Pie pārkāpumiem cita starpā ir pieskaitāma nepareizas vai maldinošas informācijas ievadīšana reģistrā.

Pastāvot aizdomām par kodeksa neievērošanu, ikviens varēs iesniegt sūdzību Komisijai. Saņemot šāda veida sūdzību, Komisija pirms oficiālās izmeklēšanas procedūras sākšanas lūgs

⁴ Skatīt Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 213. un 287. pantu, Komisāru rīcības kodeksu (jo īpaši „Neatkarība un cieņa”), Civildienesta noteikumus (jo īpaši 11. līdz 18. pantu) un Labas administratīvās prakses kodeksu (jo īpaši „Objektivitāte un neitralitāte”).

attiecīgo organizāciju izskaidrot šo jautājumu un aicinās to ievērot noteikumus vai labot nepareizo vai maldinošo informāciju, kas ievadīta reģistrā.

Nav izslēgta iespēja, ka sūdzības tiks iesniegtas ļaunprātīgos nolūkos, tāpēc jānosaka, kā šādos gadījumos rīkoties. Lai nepieļautu sūdzību iesniegšanu ļaunprātīgos nolūkos, kodeksā ir noteikts, ka sūdzības jāpamato ar konkrētiem faktiem; tikai tādā gadījumā Komisija tās izskatīs. Ja sūdzība ir pamatota, tiks uzsākts administratīvs process, ievērojot proporcionalitātes principu un aizstāvības tiesības.

Komisija veiks šādus korektīvus pasākumus:

- reģistrā ievadīto datu izņemšana uz noteiktu laiku vai līdz tam brīdim, kad reģistrētā organizācija būs novērsusi pārkāpumu. Šajā datu izņemšanas laikposmā organizācijai nebūs pieejamas arī visas no reģistrācijas izrietošās priekšrocības;
- izslēgšana no reģistra nopietnu un ilgstošu kodeksa pārkāpumu gadījumā.

Administratīvā procesa rezultātu paziņos attiecīgajai organizācijai. Sūdzības iesniedzējs tiks informēts.

4. APSPIEŠANAS PROCEDŪRA UN STANDARTA VEIDNE

Komisija pakāpeniski piemēros standarta veidni, lai ar tās palīdzību sniegtu ieskatu savās sabiedriskajās apspriešanās, kuras uzsāka, izmantojot atbildīgo ģenerāldirektorātu apspriešanas tīmekļa vietnes, un kuras izziņoja, izmantojot Komisijas vienoto piekļuves vietu visām sabiedriskām apspriešanām – portālu „Tava balss Eiropā”. Tādējādi būs nodrošināta regulāra saikne starp apspriešanām un reģistru, informējot neregistrētas organizācijas par reģistrāciju un piedāvājot tām iespēju reģistrēties tajā brīdī, kad tās iesniedz savu apspriešanai paredzēto komentāru.

5. STARPIESTĀŽU PIEJA

Aicinājums reģistrēties un piekrist rīcības kodeksa noteikumiem attieksies tikai uz interešu pārstāvju attiecībām ar Eiropas Komisiju. Daudzos apspriešanas laikā izteiktajos komentāros tika pieprasīts ieviest vienu vienotu starpiestāžu reģistrāciju un vienu vienotu starpiestāžu kodeksu. Komisija tādēļ aicināja Eiropas Parlamentu, Reģionu komiteju un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju izskatīt iespēju ciešāk sadarboties šajā jomā. Komisija atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta pozitīvo atbildi uz šo ierosinājumu un ir gatava ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi apspriest kopīgas un vienotas reģistrācijas sistēmas izveidi.

Komisijas darbinieki tiek mudināti izmantot reģistru par atsauci, dibinot kontaktus, un pārredzamības interesēs savu darba kontaktu ietvaros vienmēr aicināt neregistrētas organizācijas reģistrēties.

Komisija uzskata reģistrāciju par nozīmīgu ieguldījumu pārredzamībā un tādēļ aicina reģistrēties visas interešu pārstāvēšanas darbībās iesaistītās organizācijas.

PIELIKUMS

RĪCĪBAS KODEKSS INTEREŠU PĀRSTĀVJIEM

Interesešu pārstāvība ir likumīga demokrātiskās sistēmas sastāvdaļa. Cenšoties stiprināt sabiedrības uzticēšanos, Eiropas Komisija ir izveidojusi brīvprātīgu reģistru un pieņēmusi šo rīcības kodeksu, lai interesešu pārstāvība, interesešu pārstāvji un viņu veiktās darbības būtu pārredzamākas.

Šajā kodeksā ietverti septiņi pamatnoteikumi par to, kā interesešu pārstāvjiem jāizturas, pārstāvot savas intereses. Reģistrējoties organizācijas piekrīt ievērot šo kodeksu vai arī paziņo, ka tās jau ievēro profesionālas rīcības kodeksu ar līdzīgiem noteikumiem.

Reģistrējamā „interesešu pārstāvēšana” ir definēta kā „darbības, ko veic ar mērķi ietekmēt Eiropas Savienības iestāžu politikas formulēšanas un lēmumu pieņemšanas procesus”.

Šajā definīcijā neietilpst:

- darbības juridisko un citu speciālistu sniegto konsultāciju jomā, ja vien šādas darbības attiecas uz klienta pamattiesību uz taisnīgu tiesu izmantošanu, tostarp aizstāvības tiesībām administratīvajā procesā, un šīs darbības veic advokāti vai citi iesaistītie speciālisti;
- darbības, ko sociālā dialoga ietvaros veic sociālie partneri (arodbiedrības, darba devēju asociācijas u. tml.). Tomēr, ja tie veic darbības, kas saskaņā ar Līgumiem tiem nav jāveic, tiem būtu reģistrējas, lai tādējādi garantētu vienādus nosacījumus visām pārstāvētajām interesēm;
- darbības, ko veic pēc tieša Komisijas pieprasījuma, piemēram, pēc faktiskās informācijas, datu vai ekspertu atzinumu pieprasījumiem (*ad hoc* vai regulāri izteiktiem), pēc ielūgumiem uz atklātām izskatīšanām, vai arī piedaloties konsultatīvo komiteju vai līdzīgu forumu darbā.

Komisija apzinās, ka interesešu pārstāvēšanā iesaistīto organizāciju mērķis vairumā gadījumu ir plašāks nekā reģistrējamās darbības. Šīs organizācijas, piemēram, izstrādā pētījumus, statistikas krājumus un citus informācijas un dokumentācijas materiālus, kā arī piedāvā saviem dalībniekiem vai klientiem apmācību un darbības izvēšanas pasākumus; tādējādi šīs darbības, ja tās nav saistītas ar interesešu pārstāvēšanu, neatbilst iepriekš minētajai definīcijai.

PRINCIPI

Iedzīvotāji un citas ieinteresētās personas no interesešu pārstāvjiem pilnīgi pamatoti gaida, ka tie piemēros atklātuma, pārredzamības, godīguma un godprātības principus.

Tāpat arī Komisijas locekļiem un Komisijas dienestu darbiniekiem jāievēro stingri noteikumi, kas nodrošina viņu neitralitāti. Attiecīgie noteikumi ir publicēti un iekļauti Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā, Civildienesta noteikumos, Komisāru rīcības kodeksā un Labas administratīvās prakses kodeksā.

NOTEIKUMI

Interesu pārstāvji:

- (1) vienmēr nosauc savu vārdu, uzvārdu un organizāciju(-as), kuru(-as) tie pārstāv;
- (2) saistībā ar reģistrāciju vienmēr sniedz pareizus datus par sevi, lai nemaldinātu trešās personas un/vai ES iestāžu darbiniekus;
- (3) vienmēr nosauc intereses un vajadzības gadījumā klientus vai dalībniekus, ko viņi pārstāv;
- (4) vienmēr nodrošina, ka viņu sniegtā informācija, ciktāl viņiem zināms, ir objektīva, pilnīga, aktualizēta un nav maldinoša;
- (5) nekad neiegūst vai nemēģina iegūt informāciju negodīgā ceļā vai nepanāk vai nemēģina panākt lēmumu pieņemšanu negodīgā ceļā;
- (6) nekad nemudina ES iestāžu darbiniekus pārkāpt viņiem noteiktos uzvedības noteikumus un normas;
- (7) pieņemot darbā bijušos ES iestāžu darbiniekus, vienmēr ievēro viņu pienākumu rīkoties saskaņā ar noteikumiem un ievērot konfidencialitātes prasības.

CITI NOTEIKUMI

- Kodeksa pārkāpumi. Reģistrētās organizācijas ir informētas un piekrīt tam, ka gadījumā, ja šo organizāciju pārstāvji pārkāpj iepriekš minētos noteikumus, tām pēc tam, kad Komisija, ievērojot proporcionalitātes principu un aizstāvības tiesības, ir pabeigusi administratīvo procesu, uz laiku var liegt piekļuvi reģistram vai tās var izslēgt no reģistra.
- Sūdzības. Reģistrētās organizācijas ir informētas, ka ikviens var iesniegt Komisijai ar konkrētiem faktiem pamatotu sūdzību par iepriekš minēto noteikumu iespējamu pārkāpumu.
- Komentāru un citu dokumentu publicēšana. Reģistrētās organizācijas ir informētas, ka komentārus, ko tās izsaka sabiedriskajās apspriešanās, publicēs internetā, kur minēs arī komentāra sniedzēja vārdu un uzvārdu, ja vien komentāra sniedzējs neiebilst pret savu personas datu publicēšanu, pamatojoties uz to, ka šāda veida publikācija varētu kaitēt viņa likumīgajām interesēm. Komisija pēc pieprasījuma, pamatojoties uz noteikumiem Regulā (EK) Nr. 1049/2001 par piekļuvi dokumentiem, var būt spiesta nodot atklātībai saraksti un citus dokumentus par interešu pārstāvja darbībām.